

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سرشناسه	: جمعی از پژوهشگران.
عنوان و نام پدیدآور	: (نقد اندیشه سلفی‌گری ایرانی) ریشه‌ها و اندیشه‌ها/ به‌کوشش جمعی از پژوهشگران.
مشخصات نشر	: قم: نشر معارف اهل بیت الطاهرین علیهم‌السلام ، ۱۴۰۳.
مشخصات ظاهری	: ۲۵۳ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۵۶۶۳-۴۹-۷
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیپا
یادداشت بالای عنوان	: نقد اندیشه‌ی سلفی‌گری ایرانی.
یادداشت	: کتابنامه.
عنوان دیگر	: ریشه‌ها و اندیشه‌ها.
موضوع	: تجددگرایی (اسلام) -- ایران
موضوع	: Islamic modernism -- Iran
موضوع	: سلفیه -- تاریخ
موضوع	: Salafiyah -- History
شناسه افزوده	: نشر معارف اهل بیت الطاهرین علیهم‌السلام
رده بندی کنگره	: BP ۲۲۹
رده بندی دیویی	: ۲۹۷/۴۸
شماره کتابشناسی ملی	: ۹۶۲۳۵۰۸

(نقد اندیشه‌ی سلفی‌گری ایرانی)

ریشه‌ها و اندیشه‌ها

به کوشش
جمعی از پژوهشگران

ریشه‌ها و اندیشه‌ها

(نقد اندیشه‌ی سلفی‌گری ایرانی)

به‌کوشش: جمعی از پژوهشگران

● ناشر: نشر معارف اهل بیت الطاهرین علیهم‌السلام

● شمارگان: ۵۰۰

● نوبت چاپ: اول، ۱۴۰۳

● شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۵۶۶۳-۴۹-۷

نشانی: قم، خیابان بسیج، نرسیده به گلزار شهدا، نبش کوچه ۳۹

سایت: www.emamat.org

نشانی الکترونیکی: info@emamat.org

تلفن تماس: ۰۲۵-۳۳۵۵۳۶۵۸

فهرست مطالب

۱۳		سخن پژوهشگر
----	-------	-------------

جریان‌شناسی سلفی‌گرایان در تاریخ معاصر ایران / ۱۷

۱۷		چکیده
۱۸		مقدمه
۲۱		سیر کج‌اندیشی دینی در عصر قاجاریه در ایران
۲۳		کج‌اندیشی دینی در عصر پهلوی
۲۵		شخصیت‌شناسی سلفی‌گرایان ایرانی
۲۵		۱. سیداسدالله خرقانی
۲۹		۲. غلامرضا (رضاقلی) شریعت سنگلجی
۳۳		۳. میرزا یوسف شعار
۳۸		۴. حیدرعلی قلمداران
۴۲		۵. سیدابوالفضل برقی
۴۷		۶. سیدمصطفی حسینی طباطبایی
۵۰		نتیجه
۵۱		فهرست منابع

درآمدی بر روش‌شناسی پاسخ‌گویی به شبهات جریان سلفی‌گری ایرانی / ۵۳

۵۳		چکیده
۵۴		مقدمه
۵۵		نکات کلی در پاسخ به شبهات
۵۶		۱. رصد شبهات
۵۶		۲. اولویت سنجی

۵۷	۳. شناخت موضوع (تحدید و تنقیح محل نزاع)
۵۷	الف) تشخیص ماهیت شبهه
۵۸	ب) تحریر محل نزاع
۵۸	ج) تحدید موضوع
۵۹	۴. رعایت میزان فهم مخاطب
۵۹	۵. رعایت اصل اختصار
۵۹	۶. رعایت ادب و انصاف
۶۰	مراحل پاسخ‌گویی به شبهات جریان سلفی‌گری
۶۰	فرایند ارزیابی شبهه
۶۰	الف) ارزیابی شبهه با داده‌های قرآنی
۶۳	ب) ارزیابی شبهه با عقل
۶۴	مراحل پاسخ‌گویی
۶۴	مرحله اول: نگاه تفکیکی به آیه
۶۵	مرحله دوم: توجه به چینش مطالب به جهت دفع شبهات دیگر
۶۶	مرحله سوم: بهره‌گیری از پاسخ نقضی
۶۷	۱. پاسخ نقضی محتوایی با استفاده از محتوای قرآن، تاریخ و روایات
۶۷	الف) گونه قرآنی
۶۸	ب) گونه تاریخی
۶۸	ج) گونه روایی
۶۹	۲. پاسخ نقضی با استفاده از کلام مستشکل
۷۰	مرحله چهارم: بهره‌گیری از پاسخ حلی قرآنی
۷۰	۱. عقب نشینی نکردن از منطوق و مفهوم آیه
۷۱	۲. توجه به آیات قبل و بعد
۷۲	۳. توجه به خانواده آیات مرتبط با موضوع
۷۳	۴. بررسی جنبه‌های ادبی
۷۳	الف) بررسی وجوه مختلف معانی یک واژه
۷۴	ب) عرضه معنای لغوی به نصوص، برای درک معنای صحیح قرآنی

۷۶	ج) بررسی ادبیات
۷۷	مرحله پنجم: عدم اعتماد به گزارش مخالف
۷۷	مرحله ششم: استفاده از مسلمات مخالف
۷۸	مرحله هفتم: ایجاد شبهه در میدان مخالف
۷۸	نتیجه
۷۹	فهرست منابع

نقد مبانی قرآن بسندگی جریان سلفی‌گری ایرانی/ ۸۱

۸۱	چکیده
۸۲	مقدمه
۸۴	مبانی قرآن بسندگی سلفی‌گرایان ایرانی
۸۴	۱. جمع قرآن زیر نظر حضرت رسول ﷺ
۸۴	۲. تواتر نقل قرآن از رسول خدا ﷺ و عدم تحریف آن
۸۴	۳. قابل فهم بودن قرآن
۸۶	۴. جامع و کامل بودن قرآن
۸۶	۵. قرآن معیار درستی و نادرستی همه آموزه‌های دینی
۸۷	۶. کاستی‌های تفسیرهای موجود
۹۰	بررسی و نقد مبانی قرآن بسندگی سلفی‌گرایان ایرانی
۹۰	۱. فهم‌پذیری قرآن و عدم نیاز به تبیین
۹۱	الف) مفهوم فهم‌پذیری قرآن
۹۲	ب) لایه‌های پنهان معانی آیات
۹۴	ج) وجود آیات متشابه
۹۵	د) نبود یا ضعف آگاهی‌های لازم بشری
۹۵	یک) ناآشنایی به مفاهیم واژگان
۹۶	دو) ناآگاهی نسبت به قواعد ادبیات عرب و ظرافت‌های آن
۹۷	سه) ناآگاهی از شرایط و اسباب نزول
۹۷	چهار) آگاهی نداشتن از مصادیق خاص
۹۸	ه) محتوای بلند در قالب الفاظ متداول

۹۸	و) آمیختگی و پراکندگی مطالب
۹۹	ز) فاصله زمانی با نزول قرآن کریم
۹۹	۲. جامعیت قرآن و بی نیازی از تفسیر
۱۰۱	۳. بی اعتمادی به تفاسیر و روایات تفسیری
۱۰۲	۴. سیره پیامبر ﷺ و اهل بیت علیهم السلام در تبیین قرآن
۱۰۳	۵. معیار بودن قرآن برای روایات و تبیین قرآن با آنها
۱۰۳	پیامدهای پایبندی به قرآن بسندگی
۱۰۳	۱. محروم کردن خود و دیگران از تبیین پیامبر و اهل بیت علیهم السلام
۱۰۴	۲. عدم اطمینان به یافته‌های تفسیری و در نتیجه افزایش حیرت و سرگردانی
۱۰۴	۳. ایجاد تفرقه و اختلاف شدید در برداشت از قرآن
۱۰۴	نتیجه
۱۰۴	فهرست منابع

بررسی دیدگاه جریان سلفی‌گری ایرانی در آیه اولی الامر/ ۱۰۷

۱۰۷	چکیده
۱۰۸	مقدمه
۱۰۹	معناشناسی واژگان مرتبط با آیه اولی الامر
۱۰۹	«امامت» و «امام»
۱۱۲	مخاطبان آیه اولی الامر
۱۱۴	بررسی نظام اطاعت در آیه شریفه
۱۱۸	معناشناسی واژه «اولی الامر»
۱۱۹	مفهوم‌شناسی واژه «اولی الامر»
۱۲۰	مصادق «اولی الامر»
۱۲۰	الف) دیدگاه طبری
۱۲۱	ب) دیدگاه سیوطی
۱۲۲	ج) دیدگاه ثعالبی
۱۲۲	د) دیدگاه ابن عربی
۱۲۲	ه) دیدگاه زمخشری

۱۲۲	و) دیدگاه فخر رازی
۱۲۳	نقد روایات و مصادیق اولی الامر از دیدگاه علمای عامه
۱۲۳	مصدق اول: اهل حلّ و عقد
۱۲۵	مصدق دوم: امرا و فرماندهان جنگی
۱۲۶	مصدق سوم: اصحاب
۱۲۶	مصدق چهارم: خلفای راشدین
۱۲۷	مصدق پنجم: فقها و علمای دین
۱۲۷	مصدق ششم: امامان معصوم
۱۲۸	بررسی مفهوم تنازع
۱۳۰	نتیجه
۱۳۰	فهرست منابع

نقد و بررسی دیدگاه جریان سلفی‌گری ایرانی پیرامون توسل / ۱۳۳

۱۳۳	چکیده
۱۳۴	مقدمه
۱۳۴	معنای لغوی «توسل» و «وسیله»
۱۳۹	توسل، موافق حکم عقل و سیره عقلا
۱۴۰	جواز عقلی توسل
۱۴۲	جواز عقلایی توسل
۱۴۶	معنای لغوی و اصطلاحی بدعت
۱۴۸	توسل شیعی خالی از شائبه بدعت
۱۵۲	گونه‌های مختلف توسل به افراد در قرآن کریم
۱۵۲	۱. پیامبر اکرم ﷺ وسیله بارگاه الاهی
۱۵۳	۲. توصیه به وساطت در دستیابی به مغفرت الاهی
۱۵۴	۳. توسل به یک فرد در امور مادی
۱۵۶	توسل به اهل بیت علیهم السلام در روایات شیعه امامیه
۱۵۶	۱. اهل بیت علیهم السلام وسائل الاهی
۱۵۶	۲. اهل بیت علیهم السلام سبب بارگاه الاهی

۱۵۷	۳. ایمان به اهل بیت علیهم‌السلام ، تبعیت از ایشان و دوستی با ایشان
۱۵۸	۴. روی کردن به اهل بیت علیهم‌السلام
۱۶۰	۵. خواندن خدا به اهل بیت علیهم‌السلام
۱۶۲	۶. استغفار اهل بیت علیهم‌السلام
۱۶۲	نتیجه
۱۶۵	فهرست منابع

سلفی‌گرایان و علم غیب، ۱۶۹

۱۶۹	چکیده
۱۷۰	مقدمه
۱۷۱	اشکالات چهارگانه سلفی‌گرایان و علم غیب
۱۷۲	۱. مخالفت عقل با علم معصومین به غیب
۱۷۳	۲. مخالفت قرآن با علم معصومین علیهم‌السلام به غیب
۱۷۵	۳. نفی علم غیب در روایات معصومین علیهم‌السلام
۱۷۶	۴. مخالفت علم غیب با سیره عملی معصومین علیهم‌السلام
۱۷۶	نقد و بررسی
۱۷۷	۱. عقل و علم غیب
۱۸۳	۲. قرآن و علم غیب
۱۸۳	الف) معنای لغوی غیب و استعمالات آن در قرآن
۱۸۵	ب) علم حجج‌الاهی در قرآن
۱۸۸	ج) علم به غیب در قرآن
۱۹۰	۳. روایات و علم غیب
۱۹۱	الف) علم امامان در روایات
۱۹۳	ب) علم غیب در روایات
۲۰۱	نتیجه
۲۰۲	فهرست منابع

نقد و بررسی دیدگاه جریان سلفی‌گری ایرانی پیرامون حیات برزخی/ ۲۰۵

۲۰۵	چکیده
-----	-------

۲۰۶	مقدمه
۲۰۷	اثبات وجود عالم برزخ
۲۰۷	آیات مربوط به شادی شهدا پس از مرگ
۲۰۸	آیات عذاب آل فرعون
۲۰۸	ورود مؤمن آل یس به بهشت
۲۰۸	ورود در عذاب در پی غرق شدن قوم نوح
۲۰۹	نتیجه بررسی این آیات
۲۰۹	شبهاتی درباره عالم برزخ و برزخیان و پاسخ آنها
۲۰۹	۱. انکار کلی حیات برزخی
۲۱۰	۲. ناآگاه بودن برزخیان
۲۱۲	الف. آیه ۱۶۹ سوره آل عمران
۲۱۳	ب. آیه ۶۴ سوره نساء
۲۱۶	۳. محدود بودن اطلاعات روح
۲۱۷	۴. هر کس حیات دارد، از همه چیز آگاه نیست
۲۱۹	۵. آگاهی از دنیا، مستلزم غصه خوردن انبیا و اولیا و شهدا
۲۲۳	۶. مناقشه در آیات و روایات مربوط به هوشیاری اموات
۲۲۶	۷. شبهه در آیات مربوط به آگاهی پیامبران پس از مرگشان
۲۳۲	۸. توجیه روایات مؤید حیات برزخی
۲۳۳	تذکری در روش بحث
۲۳۵	۹. مناقشه در دلالت آیه ۶۴ سوره نساء
۲۳۸	۱۰. زیر سوال بردن دعای توسل
۲۳۹	۱۱. آگاه نبودن برزخیان از زبان های مختلف
۲۴۰	۱۲. ادعای منقطع بودن عالم درگذشتگان از دنیا
۲۴۸	۱۳. نمونه های دیگر خلط میان شئون متوفا
۲۵۱	نتیجه
۲۵۲	فهرست منابع